شمارهٔ کارت: .....

ترجمه و برداشتی
از
قرآن مجید

جزوهٔ شانزدهم

ترجمه و برداشت از: استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ ٱللَّـهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيـمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعالَمین وَ الصَّلاةُ
وَ السَّلامُ عَلیٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِه اَجْمَعین لاسِیّما عَلیٰ
بَقِّیَةِ اللّٰه رُوحی وَ اَرْواحُ الْعالَمینَ لِتُرابِ مَقْدَمِهِ الْفِداء

«پیشگفتار»

این جزوه با موضوع بندی مسئلهٔ «تزکیهٔ نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه‌ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه‌ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیهٔ نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیهٔ نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه راکه در اینجا می‌نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتّی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمائی است که برای تدّبر بیشتری در قرآن و توجه دوستان به سخنان حضرت حق جلّ و علا یادآوری شده است.

تا انشاءالله سالکین الی اللّه با تأمّل زیادتری موفق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می‌شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیاتی که مربوط به تزکیهٔ نفس است را پشت سرهم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سائر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه‌ای آورده خواهد شد انشاءالله.

به امید موفّقیّت والسلام

سیّد حسن ابطحی

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰانِ الرَّجِيمِ

آیات ۱۷۸ ـ ۱۷۹ از سورهٔ اعراف

مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَ مَنْ يُضْلِلْ فَاُولٰئِكَ هُمُ
الْخٰاسِرُونَ (۱۷۸) وَلَقَدْ ذَرَأْنٰا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
لَهُمْ قُلُوبٌ لاٰيَفْقَهُونَ بِهٰا وَ لَهُمْ اَعْيُنٌ لاٰيُبْصِرُونَ بِهٰا وَ لَهُمْ اٰذٰانٌ
لاٰيَسْمَعُونَ بِهٰا اُولٰئِكَ كَالْاَنْعٰامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ اُولٰئِكَ هُمُ الْغٰافِلُونَ (۱۷۹)

ترجمهٔ آیات ۱۷۸ ـ ۱۷۹

کسی را که خدا هدایت کند، هدایت شدهٔ واقعی است و کسی را که خدا گمراه کند، پس آنها همان جمعیّت زیانکارند. (۱۷۸)

و حتماً گروه زیادی از جنّ و انس را برای جهنّم ساختیم. آنها دلهائی دارند که با آن نمی‌فهمند و آنها چشمهائی دارند که با آن نمی‌بینند و آنها گوشهائی دارند که با آن نمی‌شنوند. آنها در حقیقت مِثل چهارپایان‌اند بلکه گمراه‌ترند. آنها همان غافلان‌اند. (۱۷۹)

برداشت از آیات ۱۷۸ ـ ۱۷۹ (هدایت پروردگار)

خدا جمعی را به خاطر اعمال خوبشان و به خاطر پیروی از قرآن و پیامبر ﷺ آنها را هدایت می‌کند و کسی که خدا او را به حال خود وابگذارد ضرر زیادی کرده است و این دسته دلهایی دارند که با آن نمی‌فهمند و چشمی دارند که با آن حقایق را نمی‌بینند و گوشی دارند که با آن حقیقت را نمی‌شنوند اینها در غفلت کامل بسر می‌برند و به هیچ وجه راهی به سوی خدا پیدا نمی‌کنند بلکه از حیوانات هم پست‌ترند.

آیات ۱۸۰ـ۱۸۱ از سورهٔ اعراف

وَ لِلّٰهِ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنیٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَ ذَرُوا الَّذِینَ یُلْحِدُونَ فِی اَسْمَائِهِ سَیُجْزَوْنَ مَا کَانُوا یَعْمَلُونَ (۱۸۰) وَ مِمَّنْ خَلَقْنَا اُمَّةٌ یَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَ بِهِ یَعْدِلُونَ (۱۸۱)

ترجمهٔ آیات ۱۸۰ـ۱۸۱

و برای خدا اسماء حسنائی (و نیکوترین نامها) است. با آنها او را بخوانید و کسانی را که اسماء خدا را به الحاد می‌کشانند، به حال خود وابگذارید. به زودی به خاطر آنچه که عمل می‌کنند، جزا داده می‌شوند. (۱۸۰)

و از کسانی که خلقشان کرده‌ایم، جمعی هستند که مردم را به حقّ هدایت می‌کنند و به حقّ اجرای عدالت می‌نمایند. (۱۸۱)

برداشت از آیات ۱۸۰ـ۱۸۱ (ذکر خدا)

سالک الی اللّه باید همیشه با ذکر خدا و خواندن خدای تعالی با اسمهای نیکویش به یاد خدا باشد و از ملحدین و کسانی که در غفلت کاملند و یا خوابشان به مرگشان منتهی شده دوری کنند و جمعی از مردم که در رأس آنها ائمّهٔ اطهار علیهم‌السلام قرار دارند. مردم را به حقایق اشیاء و با تأیید خدای تعالی هدایت می‌کنند و تنها جمعیّتی که در قیامت نجات پیدا می‌کنند همین‌ها هستند.

آیهٔ ۱۸۶ از سورهٔ اعراف

مَنْ یُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِیَ لَهُ وَ یَذَرُهُمْ فِی طُغْیَانِهِمْ یَعْمَهُونَ (۱۸۶)

ترجمهٔ آیهٔ ۱۸۶

کسی را که خدا گمراه کند، راهنمائی برای او نخواهد بود و آنها را در طغیانشان به حال خودشان آنچنان وامی‌گذارد که حیران شوند. (۱۸۶)

برداشت از آیهٔ ۱۸۶ (هدایت)

سالک الی اللّه باید بداند اصل هدایت در دست خدا است و کسی که خدا او را هدایت نکند در بدبختی و سرکشی باقی می‌ماند توضیح آنکه خدای تعالی در ابتداء بوسیلهٔ قرآن و انبیاء علیهم السلام همهٔ مردم را هدایت کرده و اگر مردم از این هدایت با اختیار خودشان پیروی کردند هدایت خاص از جانب پروردگار نصیب آنها می‌گردد والاّ به هیچ وجه هدایت نمی‌شوند.

آیهٔ ۱۹۸ از سورهٔ اعراف

وَ إِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى ٱلْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا وَ تَرَىٰهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَ (۱۹۸) خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ (۱۹۹)

ترجمهٔ آیهٔ ۱۹۸

و اگر شما آنها را به هدایت دعوت کنید، نمی‌شنوند و آنها را می‌بینی که به تو نگاه می‌کنند، امّا آنها نمی‌بینند. (۱۹۸) طریقهٔ عفو و بخشش پیش گیر و امت را به نیکوکاری امر کن و از مردم نادان روی بگردان (۱۹۹)

برداشت از آیهٔ ۱۹۸ (عفو و گذشت)

۱۹۹

سالک الی اللّه باید خود را به مقامی برساند که شعارش در مقابل بدکاران و بدگویان عفو و گذشت باشد و بعلاوه آنها را به خوبیها دعوت کند ولی از جهّالی که خوبی را نمی‌فهمند و بدی برای او در عین حال می‌خواهند دوری کند. (برداشت مربوط به آیهٔ ۱۹۹ می‌باشد)

آیات ۲۰۰ ـ ۲۰۳ از سورهٔ اعراف

وَ إِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (۲۰۰)

إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ ٱلشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ (۲۰۱) وَ إِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي ٱلْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ (۲۰۲) وَ إِذَا

لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ

مِنْ رَبِّي هَٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَ هُدًى وَ رَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (۲۰۳)

ترجمهٔ آیات ۲۰۰ ـ ۲۰۳

و هر زمان شیطان وسوسه‌ای به تو بکند، پس از خدا پناهندگی بطلب، زیرا او شنوای دانایی است. (۲۰۰)

قطعاً کسانی که تقوی دارند، وقتی که وسوسه‌های شیطان را احساس می‌کنند، متوجّه آن می‌شوند، ناگهان چشم را باز می‌کنند و بینا می‌گردند. (۲۰۱)

و برادرانشان آنها را درگمراهی می‌کشند، سپس کوتاهی نمی‌کنند. (۲۰۲)

و زمانی که برای آنها آیه‌ای نیاوری، می‌گویند: چرا خودت آیه‌ای انتخاب نمی‌کنی؟ بگو: تنها از آنچه به من از طرف پروردگارم وحی می‌شود پیروی می‌کنم. این قرآن مایهٔ بینائیهائی است از طرف پروردگارتان و هدایت و رحمتی است برای مردمی که ایمان می‌آورند. (۲۰۳)

برداشت از آیات ۲۰۰ ـ ۲۰۳ (دوری از شیطان)

سالک الی اللّه باید بکوشد که خود را در معرض طمع شیطان قرار ندهد و در عین حال از شرّ شیطان به خدای تعالی پناه ببرد و اهل تقوی باشد تا با یاد خدا و با یاد دستورات پروردگار از شیطان دوری کند و به این وسیله بصیرت در رشد و کمال در او بوجود آید ولی اگر انسان چشم دلش را باز نکند شیطان او را به سوی تجاوز به حقوق الهی و مردم سوق می‌دهد و باید سالک الی اللّه در این گونه موارد به پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله اقتدا کند و تنها پیرو وحی باشد و بینش کاملی از خدای تعالی بخواهد و بداند که هدایت و مهربانی خاصّ او، تنها برای مردم با ایمان است.

آیات ۲۰۴ ـ ۲۰۶ از سورهٔ اعراف

وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (۲۰۴)

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَ خِيفَةً وَ دُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ

بِـالْغُدُوِّ وَالْاٰصَـالِ وَلاٰ تَكُـنْ مِـنَ الْـغٰافِلِينَ (۲۰۵) اِنَّ الَّـذِينَ عِـنْدَ

رَبِّكَ لاٰيَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِـبٰادَتِـهِ وَيُسَـبِّحُونَهُ وَلَـهُ يَسْـجُدُونَ (۲۰۶)

ترجمهٔ آیات ۲۰۴ـ۲۰۶

و وقتی که قرآن خوانده می‌شود، پس آن را بشنوید و ساکت باشید، شاید مورد مهربانی واقع گردید. (۲۰۴) و پروردگارت را در دل خود با تضرّع و ترس و بدون آنکه کلامت بلند باشد در صبح و شام یادکن و از غفلت‌کنندگان مباش. (۲۰۵)

قطعاً کسانی که در نزد پروردگار توأند، از عبادت پروردگار تکبّر نمی‌کنند و او را تسبیح می‌کنند و برای او سجده می‌نمایند. (۲۰۶)

برداشت از آیات ۲۰۴ـ۲۰۶ (استماع قرآن)

سالک الی اللّه با سایر مردم فرق دارد ممکن است دیگران به قرآن توجّه نکنند و وقتی که قرآن خوانده می‌شود تنها برای قرائت و یا صدای قاری به آن گوش بدهند و هیچ گونه ادبی را در مقابل قرآن و استماع قرآن رعایت ننمایند. ولی سالک الی اللّه وقتی قرآن می‌خواند و یا قرآن برایش خوانده می‌شود به خاطر آنکه مورد مهربانی و محبّت خاصّ خدای تعالی واقع شود به آن گوش می‌دهد و سخنی نمی‌گوید و چون خدای تعالی با او حرف می‌زند کمال ادب را رعایت می‌کند صبح و شب در دل به یاد خدا است و نمی‌گذارد که از غافلین محسوب شود و بلکه آن چنان خود را نزد خدا مقرّب می‌داند که به هیچ وجه از عبادت و بندگی او کوتاهی نمی‌کند و دائماً تسبیح او را می‌گوید و برای او کمال تواضع را بوسیلهٔ سجده انجام می‌دهد.

آیات ۲ ـ ۴ از سورهٔ انفال

اِنَّمَـا الْـمُؤْمِنُونَ الَّـذِينَ اِذٰا ذُكِـرَ اللّٰـهُ وَجِـلَتْ قُـلُوبُهُمْ وَ اِذٰا تُـلِيَتْ

عَـلَيْهِمْ اٰيٰـاتُهُ زٰادَتْهُـمْ اِيـمٰانًا وَ عَـلىٰ رَبِّهِـمْ يَـتَوَكَّـلُونَ (۲)

اَلَّـذِينَ يُـقِيمُونَ الصَّـلٰوةَ وَ مِمَّـا رَزَقْـنٰاهُمْ يُـنْفِقُونَ (۳) اُولٰـئِكَ هُـمُ

اَلْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ مَغْفِرَةٌ وَ رِزْقٌ كَرِيمٌ (۴)

ترجمهٔ آیات ۲ ـ ۴

قطعاً مؤمنین کسانی هستند که هر وقت نام خدا ذکر می‌شود، قلبشان ترسان می‌گردد و زمانی که آیات خدا بر آنها خوانده می‌شود، ایمانشان زیاد می‌گردد و بر پروردگارشان توکّل می‌کنند. (۲)

آن کسانی که نماز را بر پا می‌دارند و از آنچه روزیشان کرده‌ایم، انفاق می‌کنند. (۳)

اینها همان مؤمنان حقیقی هستند. برای آنها نزد پروردگارشان درجات و آمرزش و روزی نیکوئی خواهد بود. (۴)

برداشت از آیات ۲ ـ ۴ (مؤمن واقعی)

برای سالک الی اللّه ایمان اساس هر کاری است و علامت مؤمن این است که وقتی خودش و یا بوسیلهٔ دیگران به یاد خدا می‌افتد در دل از عذاب الهی، از هیبت پروردگار می‌ترسد و نشانه‌های خدا ایمانش را زیاد می‌کند و بر خدای تعالی توکّل می‌نماید، نماز را بپا می‌دارد و از آنچه خدای تعالی به او داده است انفاق می‌کند. کسانی که این صفات را دارند مؤمن واقعی هستند و در نزد خدای تعالی دارای درجه می‌باشند و خدای تعالی کوتاهی‌های آنها را می‌بخشد و روزی مادّی و معنوی دائمی به آنها عنایت می‌فرماید.

آیات ۲۰ ـ ۲۱ از سورهٔ انفال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَ أَنْتُمْ تَسْمَعُونَ (۲۰) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ (۲۱)

ترجمهٔ آیات ۲۰ ـ ۲۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خدا و رسولش را اطاعت کنید و از او سرپیچی نکنید، در حالی که شما (گفتار او را) می‌شنوید. (۲۰)

و مثل کسانی نباشید که می‌گفتند: شنیدیم، ولی در حقیقت آنها نمی‌شنوند. (۲۱)

برداشت از آیات ۲۰ ـ ۲۱ (بدترین حیوانات)

سالک الی الله نباید از دستورات خدا و پیغمبر ﷺ سرپیچی کند و خود را در میان مردم خود را مطیع خدا و پیغمبر ﷺ معرّفی نماید ولی در واقع حرف آنها را گوش ندهد. زیرا بدترین جانوران کسانی هستند که در مقابل حقایق کر و کورند و عقلشان را به کار نمی‌اندازند و اگر خدا در این مردم با انتخاب خودشان خیری را مشاهده می‌فرمود به آنها کمک می‌کرد و گوش شنوا به آنها می‌داد تا آنها پشت به حقایق نکنند و از آن رونگردانند.

آیات ۲۴ ـ ۲۶ از سورهٔ انفال

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا ٱسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ
لِمَا يُحْيِيكُمْ وَٱعْلَمُوٓا أَنَّ ٱللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَقَلْبِهِۦ
وَأَنَّهُۥٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ (۲۴) وَٱتَّقُوا فِتْنَةً لَّا تُصِيبَنَّ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنكُمْ خَآصَّةً وَٱعْلَمُوٓا أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ (۲۵) وَٱذْكُرُوٓا إِذْ
أَنتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِى ٱلْأَرْضِ تَخَافُونَ أَن يَتَخَطَّفَكُمُ ٱلنَّاسُ
فَـَٔاوَىٰكُمْ وَأَيَّدَكُم بِنَصْرِهِۦ وَرَزَقَكُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَـٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (۲۶)

ترجمهٔ آیات ۲۴ ـ ۲۶

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، وقتی که خدا و پیامبر شما را به چیزی که حیات می‌بخشد می‌خوانند، قبول کنید و بدانید که خدا میان انسان و قلبش قرار می‌گیرد و همهٔ شما نزد او جمع‌آوری می‌شوید. (۲۴)

و از فتنه و آشوبی که تنها مخصوص ستمکاران از شما نمی‌باشد، بپرهیزید و بدانید که مجازات خدا بسیار سخت است. (۲۵)

و به یاد آورید زمانی را که شما گروه کم و ضعیفی در روی زمین بودید، می‌ترسیدید که مردم به شما هجوم بیاورند، ولی او شما را پناه داد و با یاری خود شما را تأیید کرد و روزیهای پاکی به شما عطا نمود تا شاید شما شکرگزار باشید. (۲۶)

برداشت از آیات ۲۴ ـ ۲۶ (عبرت گرفتن از قضایای گذشتگان)

سالک الی اللّه باید همیشه در مقابل خدا و رسول خدا ﷺ آماده برای انجام دستورات آنها باشد و در مقابل امتحاناتی که برای او می‌رسد کاملاً حواسش جمع باشد و از اشتباهاتی که ممکن است انجام دهد بپرهیزد و آنچه خدا با مردمان ضعیفی که در مقابل دشمن قرارگرفته بودند و در طول تاریخ در قرآن و روایات از آنها یاد شده و امتحانات خوبی داده بودند و به همین جهت خدای تعالی آنها را یاری کرد و از زندگی و روزی خوبی آنها را برخوردار کرد، عبرت بگیرد و متذکّر باشد.

جلسه ۱۷

آیات ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۰ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۴

۳۶ - ۳۸ - ۳۹ - ۴۰ - ۴۵ - ۴۶ - ۴۹ - ۵۳ - ۵۴

۵۵ - ۵۶ - سوره انفال